

ปีที่ 5 ฉบับที่ 44 : 8 พฤศจิกายน 2545 <http://epid.moph.go.th/>

วิทยาลัยนวกองระบาศวทยา

“ศูนย์ความเชี่ยวชาญระดับสากลในด้านมาตรฐานงานระบาศวทยา ประสานความร่วมมือกับเครือข่ายภายใน และนานาชาติ สร้างองค์ความรู้และภูมิปัญญา ป้องกันโรค ภัย และส่งเสริมสุขภาพของประชาชน”

สารบัญ

♦ ก้าวทันโรค

- นำเน่าเนื่องจากโรงงานปล่อยน้ำเสีย 700
- รายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ กอง
ระบาศวทยา พ.ศ.2543 – 2544 701

- สถานการณ์โรคไข้เลือดออก 704

♦ ข้อมูลรายงานสถานการณ์การเฝ้าระวัง

โรคทางระบาศวทยาเร่งด่วน 705

สัปดาห์ที่ 44 (27 ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน 2545)

♦ แผนภูมิโรคไข้เลือดออก 711

♦ สรุปข่าวการระบาศ 713

(วันที่ 27 ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน 2545)

♦ บันทึกท้ายบท 718

.....

ทุกรายงานมีคุณค่าต่อระบบเฝ้าระวัง

และการควบคุมป้องกันโรค

โปรดช่วยกันตรวจสอบจำนวนและความถูกต้อง

และส่งให้ทันตามกำหนดเวลา

.....

โปรดส่งรายงานให้กองระบาศวทยา

ภายในเช้าวันอังคาร

สัปดาห์ที่ 44 ระหว่างวันที่ 27 ตุลาคม - 2 พฤศจิกายน
2545

ส่งรายงานข้อมูลเฝ้าระวังโรคทางระบาศวทยาเร่งด่วน

ทันตามกำหนดเวลา

ก้าวทันโรค

นำเน่าเนื่องจากโรงงานปล่อยน้ำเสีย

นางแสงโสม เกิดคล้าย

กลุ่มงานพัฒนาระบบและมาตรฐานงานระบาศวทยา

สำนักระบาศวทยา กรมควบคุมโรค

ตั้งแต่เดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม 2545

เกิด อุทกภัยในภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และ
ภาคกลาง ขณะนี้เริ่มลดลง บางแห่งลดลงหมดแล้ว แต่
บางแห่งยังมีน้ำท่วมขัง ในพื้นที่ที่น้ำท่วมขัง น้ำจะเน่าเสีย
ตามที่ทราบกันดีแล้ว

หลังจากน้ำท่วมแล้ว ต่อมาก็จะถึงฤดูหนาว และ
ฤดูร้อน ตามลำดับ ในช่วงฤดูร้อนมักจะได้รับข่าวหรือการ
ร้องทุกข์เกี่ยวกับ นำเน่าเสียตามลำน้ำ หรือแม่น้ำต่าง ๆ
เช่น แม่น้ำแม่กลอง แม่น้ำท่าจีน และลำน้ำปอง เป็นต้น
แม่น้ำที่มีปัญหานำเน่าเสีย ส่วนใหญ่เป็นที่ตั้งโรงงานต่าง ๆ
เช่น โรงงานน้ำตาล โรงงานทำเยื่อกระดาษ โรงงานสุรา
 เป็นต้น

ตัวอย่าง ในเดือนมีนาคม พ.ศ.2535 ได้เกิดไฟไหม้โรงงานไม้อัดที่ผลิต จากชานอ้อย ซึ่งอยู่ติดกับ โรงงานน้ำตาลทราย และอยู่ริมฝั่งลำน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น การดับไฟใช้น้ำจากลำน้ำพองจำนวนมาก รวมทั้งน้ำเสียจากบ่อเก็บกักของโรงงานน้ำตาลไหลลงสู่ลำน้ำพอง เป็นผลทำให้น้ำเน่าเสีย ส่งกลิ่นเหม็น และ ทำให้สัตว์น้ำตาย เป็นจำนวนมาก (สัตว์น้ำบางชนิดอาจสูญพันธุ์ได้) เนื่องจากขาดออกซิเจน ได้มีการตรวจน้ำ ในพื้นที่พบว่าออกซิเจนละลายในน้ำเกือบไม่มีเลย นอกจากนี้ประชาชนที่อาศัยอยู่บริเวณแม่น้ำในจังหวัด ขอนแก่น มหาสารคาม ร้อยเอ็ด และยโสธร ไม่สามารถใช้น้ำในลำน้ำพองและแม่น้ำชี เพื่อการอุปโภคและ บริโภคได้

ในอำเภอน้ำพอง มีโรงงานต่างๆ ตั้งอยู่หลายโรงงาน และมีโอกาสที่จะทำให้เกิดน้ำเน่าเสียได้หลาย แห่ง เช่น โรงงานผลิตเชื้อกระดาษ โรงงานน้ำตาลทราย และ โรงงานผลิตสุรา บางครั้งน้ำเสียจากโรงงานไหลสู่ แหล่งน้ำเนื่องจากอุบัติเหตุ และบ่อยครั้งเกิดจากความตั้งใจของโรงงานที่จะระบายน้ำเสียจากโรงงาน โดย ปล่อยลงในลำน้ำ ซึ่งเป็นสาเหตุน้ำเน่าเสียเนื่อง ๆ การแก้ไขปัญหาน้ำเสียในลำน้ำ โดยการปล่อยน้ำจากเขื่อน อุบลรัตน์ มาผลักดันน้ำเสีย มักจะไม่ทันเหตุการณ์ ทำให้สิ่งแวดล้อมเสียหายรุนแรง ยากที่จะแก้ไขได้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับโรงงานอุตสาหกรรมต่างๆ ที่ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำ เช่น กระทรวงอุตสาหกรรม ซึ่งน่าจะทราบปัญหาได้ดี เนื่องจากใกล้ชิดกับปัญหามานานหลายปี จะต้องมีการเฝ้าระวัง ตรวจสอบการปล่อย น้ำเสียจากโรงงานต่าง ๆ เป็นประจำ เพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเน่าเสียในลำน้ำ (แม่น้ำ) อื่นๆ ใดๆก็ตามปัญหาน้ำ เน่าเสียก็คงจะเกิดต่อเนื่องต่อไปในอนาคต ในกรณีของลำน้ำพอง แม้จะไม่สามารถระบุสาเหตุได้ชัดเจน แต่ สันนิษฐานได้ว่า มีการปล่อยน้ำเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมต่าง ๆ น้ำเสียรั่วซึมจากบ่อเก็บกักของโรงงานและ สารเคมี กำจัดศัตรูพืชจากไร่ นา ไหลลงสู่แหล่งน้ำ

จากกรณีน้ำเน่าเสียจากลำน้ำ (แม่น้ำ) ยังไม่มีการศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชนริมฝั่งน้ำ สมควรที่จะได้มีการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำ และศึกษาผลกระทบต่อสุขภาพของประชาชน ต่อไป

รายงานการเฝ้าระวังการบาดเจ็บระดับชาติ กองระบาดวิทยา พ.ศ.2543 - 2544

(การไม่สวมหมวกนิรภัยในผู้ใช้รถจักรยานยนต์ที่บาดเจ็บรุนแรงจากอุบัติเหตุการขนส่ง)

โดย นางวันสสนันท์ รุจิวิวัฒน์

พ.ญ.ชไมพันธุ์ สันติกาญจน์

กลุ่มพัฒนาระบบและมาตรฐานงานระบาดวิทยา

สำนักระบาดวิทยา กรมควบคุม

โรค

กองระบาดวิทยา สำนักงานปลัดกระทรวงสาธารณสุข ได้จัดตั้งระบบเฝ้าระวังการบาดเจ็บในระดับ จังหวัด ตั้งแต่ปี พ.ศ.2538 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ จัดทำฐานข้อมูลสำหรับพัฒนาการบริการผู้บาดเจ็บและ ระบบส่งต่อในจังหวัด โดยวิธีรวบรวมข้อมูลผู้บาดเจ็บจากอุบัติเหตุ ถูกพิษ ถูกทำร้ายและทำร้ายตนเองทุก